

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ



ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๓๖/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๒๙/๒๕๖๘

วันที่ ๙ เดือน เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง

นายณัฐพร โตประยูร ที่ ๑
นายวิเชียร รุจิธำรงกุล ที่ ๒
นางสาวพัฒนบงกช ปาณมาลา ที่ ๓
นายสุรชัย ชินชัย ที่ ๔
นายถาวรวัฒน์ คงแก้ว ที่ ๕
นายตรีพล เจาะจิตต์ ที่ ๖
นายกฤษณ์ ภาคโชคทรัพย์ ที่ ๗
นายธัญยะ พูลสวัสดิ์ ที่ ๘
พลเรือเอก ประสาน สุขเกษตร ที่ ๙
นางสาวลักษณ ยงวานิชจิต ที่ ๑๐

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายณัฐพร โตประยูร และคณะ (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายณัฐพร โตประยูร และคณะ (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่าตนในฐานะปวงชนชาวไทยผู้มีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญรับผิดชอบ



- ๒ -

ต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม และเป็นผู้รับมอบอำนาจจากผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ จากคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกร้อง) จัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ไม่เป็นไปตามกฎหมาย หลักนิติธรรม และกระทำการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๕ มาตรา ๑๐๗ และมาตรา ๑๐๘ ทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยไม่สุจริต ไม่เที่ยงธรรม มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยเหตุผล ดังนี้

(๑) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ เกี่ยวกับการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครมีข้อขัดแย้งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ มาตรา ๑๐๘ ก. คุณสมบัติ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๓) มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง (๓) ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เนื่องจากไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจคัดกรองความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ของผู้สมัคร มีผลทำให้บุคคลที่ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามได้รับการเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

(๒) มีการทุจริตในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา เนื่องจากมีกลุ่มบุคคลร่วมกันวางแผน ใช้โปรแกรมคำนวณการลงคะแนน จัดทำบัญชีการลงคะแนน และจัดเตรียมบุคคลมาลงคะแนนเพื่อให้ได้มาซึ่งจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่ต้องการ และเมื่อบุคคลดังกล่าวเข้ามาดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา ปรากฏว่าการลงมติของสมาชิกวุฒิสภากลุ่มนี้จะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

(๓) ผู้ถูกร้องละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ มาตรา ๒๒๕ มาตรา ๒๒๖ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ในการควบคุมดูแลการเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปโดยสุจริตเที่ยงธรรมและชอบด้วยกฎหมาย

นอกจากนี้ ผู้ร้องเห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญจะต้องมีความเป็นอิสระทางการเมือง แต่ผู้ถูกร้องกลับปฏิบัติหน้าที่โดยเอื้อประโยชน์ต่อพรรคการเมือง และสมาชิกวุฒิสภาซึ่งทำหน้าที่ดำเนินนิติบัญญัติ จะต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่สังกัดพรรคการเมืองใด แต่จากการปฏิบัติหน้าที่ที่ผ่านมาของสมาชิกวุฒิสภากลับมิได้เป็นกลางทางการเมือง การกระทำ



- ๓ -

ของสมาชิกรัฐสภาจึงไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๓ ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกรัฐสภาสิ้นสุดลง ตามมาตรา ๑๑๑ (๗)

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง เนื่องจากเป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มิใช่กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้ตรวจการแผ่นดินจะพิจารณาเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓ (๑)

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ดังนี้

๑. การเลือกสมาชิกรัฐสภาตั้งแต่เริ่มกระบวนการจนถึงการประกาศรับรองผลใช้บังคับมิได้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕

๒. มีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องและสมาชิกรัฐสภาหยุดปฏิบัติหน้าที่นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้อง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรง และได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดี ตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ทราบที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน



- ๔ -

ไม่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่าเป็นกรณีต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา” และมาตรา ๔๗ บัญญัติว่า “การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๖ ต้องเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันเกิดจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจอรัฐ และต้องมีใช้เป็นกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ... (๒) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ...”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบคำร้อง ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ จากการกระทำของผู้ถูกร้องในการจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ไม่เป็นไปตามกฎหมาย หลักนิติธรรม และกระทำการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรม ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๕ มาตรา ๑๐๗ และมาตรา ๑๐๘ ซึ่งการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แม้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง แต่เป็นการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ (๑) มิใช่การยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ อีกทั้งผู้ร้องไม่ใช่บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงอันเกิดจากการกระทำของผู้ถูกร้อง กรณีไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง ประกอบกับการกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย หากผู้ร้องเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ผู้ร้องอาจใช้สิทธิทางศาลได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสาม

ส่วนที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตั้งแต่เริ่มกระบวนการจนถึงการประกาศรับรองผลใช้บังคับมิได้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดกระบวนการยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลฎีกาหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้แล้วตามมาตรา ๔๔ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้สมัครในระดับอำเภอ หรือผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศเห็นว่าการดำเนินการเกี่ยวกับ



- ๕ -

การเลือกของคณะกรรมการ ผู้อำนวยการการเลือก หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลฎีกาภายในสามวันนับแต่วันที่มีการออกคำสั่งและให้นำความในมาตรา ๒๒ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม” และมาตรา ๖๔ ที่บัญญัติว่า “ผู้สมัครในระดับอำเภอ หรือผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านว่าการเลือกในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศที่ตนสมัครหรือมีสิทธิเลือก แล้วแต่กรณีมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต่อคณะกรรมการภายในสามวันนับแต่วันเลือกในระดับนั้น ๆ และให้คณะกรรมการวินิจฉัยโดยเร็ว หากเห็นว่าไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริต ไม่เที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการสั่งยกคำร้อง และให้การเลือกดำเนินการต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริต ไม่เที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการดำเนินการตามมาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด” เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒) ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคสาม บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป





- ๖ -

(คำสั่งที่ ๓๖/๒๕๖๘)

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ



(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม รัฐอมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ